

Til lovforslag nr. L 136. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 22. marts 2001

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og andre love

(Ændring af reglerne om fleksjob, ledighedsydelse og sagsbehandling m.v.)
[af socialministeren (Henrik Dam Kristensen)]

1. Ændringsforslag

Der er af socialministeren stillet 10 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 15. december 2000 og var til 1. behandling den 25. januar 2001. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget. Lovforslaget blev behandlet sammen med L 135 (forslag til lov om fleksydelse) og L 137 (forslag til lov om ændring af lov social pension og andre love) som tilsammen udgør »førtidspensionsreformen«.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Carsten Andersen, Grenaa,
Diabetesforeningen,
PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede og
Ældre Sagen.

Da der i henvendelserne er bemærkninger til alle 3 lovforslag, er socialministerens kommentarer samlet og omdelt som bilag til L 137.

Deputationer

Endvidere har Carsten Andersen, Grenaa, og Diabetesforeningen mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af DF's og EL's medlemmer) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Centrum-Demokraterne har under det forberedende arbejde om de tre love, der tilsammen danner lovkomplekset »Den ny Førtidspensionsreform«, været meget optaget af det ændrede menneskesyn, der er det grundlæggende nye i reformen.

Udgangspunktet for sagsbehandlingen bliver med reformen det enkelte menneskes ressourcer, det enkelte menneskes værdi. Det er ikke det, ansøgeren ikke formår, der tæller, men det, man kan klare.

Skal reformen fungere optimalt, er det nødvendigt at få det rummelige arbejdsmarked til at fungere. Der skal såvel lovgivningsmæssigt som hos den enkelte arbejdsgiver skabes forståelse for dette.

Centrum-Demokraterne tilkendegav ved begrundelsen af forhandlingerne ønsket om at få løst de økonomiske problemer, der knytter sig til

at gå fra førtidspension til folkepension. Mange førtidspensionister har jo ikke haft muligheder for på samme måde som andre med tilknytning til arbejdsmarkedet at etablere en alderspensionsordning.

Centrum-Demokraterne er derfor meget tilfredse med i forhandlingerne at være imødekommet på netop dette punkt. Der vil således fremover være to former for alderspension gældende. En uvidet obligatorisk og en valgfri favorabel model, som vi kender fra arbejdsmarkedet.

Lovkomplekset er samtidig en prøvesten for kommunernes evne til, også i de små kommuner, at kunne løfte det sociale ansvar, der følger med gennemførelsen af reformen. De Samvirkende Invalideorganisationer har givet udtryk for bekymring i så henseende, en bekymring som Centrum-Demokraterne deler. På den baggrund støtter Centrum-Demokraterne De Samvirkende Invalideorganisationers ønske om, at man i kommunerne kan oprette handicapråd.

Centrum-Demokraterne mener, at de særlige problemer, som især yngre handicappede har med kommunernes forvaltning af loven, bedre kunne varetages af et handicapråd i den enkelte kommune.

Et *mindretal* (DF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme imod de af ministeren stillede ændringsforslag.

Dansk Folkeparti har ikke på noget tidspunkt været indkaldt til forhandlinger om førtidspensionsreformen, som er blevet endeligt besluttet af reformpartierne (S, V, KF, SF, CD, RV og KRF) bag totalt lukkede døre. Dansk Folkeparti har derfor heller ikke haft nogen indflydelse på udformningen af det foreliggende lovforslag.

Dansk Folkeparti finder det dybt beklageligt, at der i dansk lovgivning med disse lovforslag indføres et princip, hvor en befolkningsgruppe – førtidspensionisterne – deles op i et A- og et B-hold. De nuværende og de kommende førtidspensionister tildeles økonomiske ydelser efter to forskellige regelsæt, og denne forskelsbehandling kan strække sig over en periode på op til flere årtier.

Dansk Folkeparti finder det ikke usandsynligt, at denne uholdbare retstilstand vil blive underkendt ved Højesteret eller Menneskerettighedsdomstolen som værende diskriminerende. Derfor skal de nuværende førtidspensionister, der

ønsker det, have mulighed for at overgå til den kommende førtidspensionsordning, uden at deres status som førtidspensionister i øvrigt bliver ændret.

Den kommende enstrengede ydelse på dagpengemaksimum er en forbedring, men det er uforståeligt og diskriminerende, at ægtefæller eller samlevende førtidspensionister skal straffes med et fradrag på 15 pct.

Dansk Folkeparti er i øvrigt positive over for de intentioner, der ligger i forslaget om det rummelige arbejdsmarked, således at personer med nedsat arbejdsevne ved hjælp af de nødvendige støtteforanstaltninger og hjælpemidler kan klare et fleksjob eller andre former for jobtilbud og dermed kan blive selvforsørgende. Men det skal ske uden pres fra de kommunale sagsbehandlere.

Ligeledes er det vigtigt, at den meget betydelige og forventelige stigning i efterspørgslen efter alle former for hjælpemidler bliver dækket, således at disse er til rådighed samtidig med det tilbudte job. Det har vist sig, at dette allerede nu er et stort problem, og at jobmuligheden derfor er glippet.

Dansk Folkeparti frygter, at specielt de ældre fysisk eller psykisk nedslidte stadig vil blive slæbt gennem gentagne resultatløse forsøg på aktivering, revalidering og arbejdsprøvninger, da formålet med førtidspensionsreformen er, at så få som muligt bliver tilkendt førtidspension uanset restarbejdsevnen.

I øvrigt er det således, at førtidspensionsreformen er en kolos på lerfodder, der vælter, hvis der ikke kan etableres det fornødne antal fleksjob. Det har der fra mange sider været en meget stor skepsis over for, og blandt andet Kommunernes Landsforening skriver i høringssvaret, at »udmøntningen af førtidspensionsreformen og det rummelige arbejdsmarked vil være den absolut største udfordring, kommunerne bliver stillet over for i de kommende år.« Og det er vist meget diplomatisk sagt.

Derfor er det vigtigt, at kommunerne bliver kompenseret gennem refusionsordningerne, således at incitamentet til kassetænkning på førtidspensionsområdet minimeres.

Dansk Folkeparti er stærkt utilfreds med de kommunale lægekonsulenters rolle i førtidspensionssager, hvor speciallægeerklæringerne ofte

tilsidesættes, og ansøgerne må vente i årevis på at få deres sag endeligt afgjort.

Reglerne om frakendelse af førtidspension er så uklart formuleret, at Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede har udtalt, at det med sikkerhed vil føre til sager, hvor Ombudsmanden og Højesteret ad åre vil underkende praksis.

Retssikkerhedslovens § 69 forhindrer, at kommunernes kommende skønsmæssige tilkendelse af handicapkompenenserende ydelser kan efterprøves af Det Sociale Nævn og af Den Sociale Ankestyrelse. Derfor finder Dansk Folkeparti, at det er en klar forringelse, når de nuværende faste ydelser til pleje og bistandstillæg samt invaliditetsydelsen bortfalder, og ydelserne overgår til socialministerens ressort og dermed til kommunernes skønsmæssige afgørelser.

Dansk Folkeparti mener i øvrigt, at de handicapkompenenserende ydelser skal fortsætte ud over folkepensionsalderen. Funktionsnedsættelsen forsvinder ikke fordi man fylder de 65 år, som folkepensionsalderen bliver nedsat til.

Bagatelgrænsen for handicapkompensationen på 6.000 kr. om året skal fjernes, da et beløb i den størrelsesorden ikke kan kompenseres på anden vis af en meget handicappet førtidspensionist, der reelt har udgifter af den størrelsesorden.

Førtidspensionsreformen finansieres hovedsageligt af satspuljemidlerne. Det betyder, at det er alle pensionister og personer, der modtager overførselsindkomster, der mister 0,3 pct. af den årlige satsregulering af deres ydelser.

Det vil sige, at det er en »fodre hunden med sin egen hale« finansiering, som førtidspensionsforligspartierne benytter sig af. Det finder Dansk Folkeparti uacceptabelt.

Enhedslisten mener, at førtidspensionsreformen, som denne lov er en del af, er en forringelse.

Det er grundlæggende vigtigt, at mennesker, der har ressourcer og lyst til at arbejde på trods af en varig funktionsnedsættelse, også får mulighed herfor.

Men lovens bestemmelser betyder utryghed for mennesker med varigt nedsat arbejdsevne. At være visiteret til et fleksjob betyder ikke, at man så har sikkerhed for at få et job. Dermed bliver der usikkerhed om forsørgelsesniveauet, for

det er jo ikke alle, der er sikret fleksydelsen i ventetiden, og der er heller ingen deadline for, hvornår fleksjobbet senest skal være skaffet. Refusionsbestemmelserne gør, at det altid vil være mest gunstigt for kommunekassen at visitere til fleksjob, frem for at tilkende pension. Det er ligeledes gunstigt for kommunekassen at prioritere arbejdet med at skaffe fleksjob til de visiterede, der allerede er berettiget til fleksydelse.

Hvis man ikke er berettiget til fleksydelse, og dermed er henvist til kontanthjælp, risikerer man at hænge fast der, idet kontanthjælpen er meget billigere for kommunen end både fleksydelse og førtidspension og i nogle tilfælde også billigere end fleksjob.

I øvrigt virker det fuldstændig tåbeligt og i modstrid med visionen om det rummelige arbejdsmarked og integrationen af borgere med nedsat arbejdsevne, at der med fleksydelsen oprettes et parallelt system til den almindelige arbejdsløshedsforsikring.

Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af DF og EL):

Til § 1

1) I den under *nr. 12* foreslåede affattelse af § 74 b, *stk. 2*, indsættes efter »jf. § 13, *stk. 3*«: »og 4«.

[Konsekvensændring]

2) I den under *nr. 20* foreslåede affattelse af § 104 affattes *stk. 1* således:

»Staten refunderer 65 pct. af en kommunes udgifter til

- 1) tilskud til fleksjob efter § 72 og
- 2) tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende efter § 74 g.«

[Teknisk ændring]

Til § 3

3) Det under nr. 2 foreslåede § 2 a, stk. 8, affattes således:

»Stk. 8. Personer, der modtager pension i henhold til § 16 i lov om social pension, omfattes af ordningen.«

[Konsekvensændring]

4) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 2 b stk. udgår nr. 3.

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 3 og 4.

[Konsekvensændring]

Til § 8

5) I stk. 1 ændres »jf. dog stk. 2-4« til: »jf. dog stk. 2, 3 og 8«.

[Ændring af ikrafttrædelse af refusionsbestemmelsen for tilskud til fleksjob, ledighedsydelse m.v.]

6) I stk. 2 ændres »og § 74 g som affattet ved § 1, nr. 13« til: »§ 74 g som affattet ved § 1, nr. 13, og § 104, stk. 1, nr. 2, som affattet ved § 1, nr. 20«.

[Ikrafttrædelse af refusion for tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende]

7) I stk. 3 og 5 indsættes efter »lovens ikrafttræden«: », jf. stk. 1«.

[Præcisering af iværksættelse af overgangsbestemmelser.]

8) Stk. 4 affattes således:

»Stk. 4. Uanset § 104, stk. 1 og 2, som affattet ved § 1, nr. 20, afholder kommunerne indtil 1. januar 2002 udgifterne til ledighedsydelse efter § 74 d, stk. 2, som affattet ved § 1, nr. 13, mens staten i samme periode refunderer

- 1) 100 pct. af en kommunes udgifter til tilskud til fleksjob efter § 72 og tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende efter § 74 g som affattet ved § 1, nr. 13, og
- 2) 50 pct. af en kommunes udgifter til ledighedsydelse efter § 74 e som affattet ved § 1, nr. 13.«

[Refusionssatser i perioden fra 1. juli 2001 til 1. januar 2002]

9) I stk. 7 indsættes efter »lovens ikrafttræden«: », jf. stk. 2,«.

[Præcisering af iværksættelse af overgangsbestemmelse om fleksjob med 1/3 tilskud]

10) I stk. 8 og 9 udgår », samt nr. 3, for så vidt angår ændringen i § 2 b, stk. 1, nr. 3,«.

[Konsekvensændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-10

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Ændringsforslagene har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Ad nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af de ændringer, der er sket som følge af lov nr. 1310 af 20. december 2000 om ændring af lov om aktiv socialpolitik (ændring af rådigheds- og sanktionsregler m.v.), hvor der er indsat et nyt stk. 4 i lovens § 13.

Med den nævnte lovændring er rådighedsbegrebet præciseret således, at der, på samme måde som for forsikrede ledige, fastsættes en udtømmende opregning af, hvornår en kontanthjælpsmodtager har en gyldig grund til at tilside-sætte sin rådighedsforpligtelse. Den udtømmende liste i § 13, stk. 3, omfatter de kontanthjælpsmodtagere, der modtager hjælp alene på grund af ledighed.

For så vidt angår den gruppe af kontanthjælpsmodtagere, der modtager hjælp på grund af problemer ud over ledighed, er det i § 13, stk. 4, fastsat, at kommunen skal foretage en vurdering af, om der i det enkelte tilfælde foreligger andre forhold end dem, der er nævnt i den udtømmende liste, som kan begrunde, at modtageren eller ægtefællen ikke har pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder. For denne gruppe af kontanthjælpsmodtagere vil den udtømmende liste således være vejledende for kommunen, og der vil dermed fortsat skulle indgå et individuelt skøn i rådighedsvurderingen.

For personer, der er visiteret til fleksjob, foretages vurderingen af, om der foreligger en gyldig grund til f.eks. afslag på fleksjob, efter de samme regler som for kontanthjælpsmodtagere. Da personer, der er visiteret til fleksjob, har en varigt nedsat arbejdsevne og således vil have andre problemer ud over ledighed, indebærer ændringsforslaget, at vurderingen af, om der fore-

ligger en gyldig grund, som hovedregel skal foretages efter § 13, stk. 4.

Ad nr. 2

Ændringsforslaget er en teknisk ændring.

Ad nr. 3

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslaget til L 137 om at gøre indbetaling af ATP-bidrag obligatorisk for alle kommende førtidspensionister.

Ad nr. 4

Der er tale om en konsekvensændring.

Ad nr. 5

Ændringsforslaget indebærer, at § 104, som er affattet i forslaget § 1, nr. 20, træder i kraft den 1. juli 2001. De refusionssatser, der er nævnt i § 104, stk. 1 og 2, får dog først virkning fra 1. januar 2002, jf. ændringsforslag nr. 8 til lovforslagets § 8, stk. 4.

Endvidere indsættes en henvisning til lovforslagets § 8, stk. 8, som fastsætter en anden ikrafttrædelse for lovforslagets § 3, nr. 2, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Forslaget er en teknisk ændring.

Ad nr. 6 og 8

Ændringsforslagene indebærer, at kommunerne som hidtil vil få refunderet udgifter til ledighedsydelse under ferie med 50 pct. Som følge af, at bestemmelsen om tilskud til bevarelse af beskæftigelsen i egen virksomhed skal notificeres for Europa-Kommissionen og ikrafttrædelse af denne bestemmelse fastsættes af socialministeren, fastsætter socialministeren også ikrafttrædelsen af bestemmelsen om refusion af kommunernes udgifter til tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende efter § 74 g.

Ændringsforslagene betyder således, at i perioden fra lovens ikrafttrædelse den 1. juli 2001, og den antageligt senere ikrafttræden af § 74 g, indtil den 1. januar 2002, hvor de ændrede refusionssatser, jf. lovforslagets § 1, nr. 20, får virkning, refunderer staten kommunernes udgifter til løntilskud til fleksjob efter § 72 samt udgifter til tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende efter § 74 g med 100 pct. Staten refunderer 50 pct. af

kommunernes udgifter til ledighedsydelse under ferie efter § 74 e, og kommunerne afholder selv udgifterne til ledighedsydelse, herunder ledighedsydelse under sygdom og barsel og ledighedsydelse ved midlertidige afbrydelser i arbejdet, som ikke kan tilregnes den enkelte.

Reglen om refusion med 35 pct. af kommunernes udgifter til den særlige ydelse efter § 74 f, træder i kraft den 1. juli 2001.

Fra den 1. januar 2002 refunderer staten 65 pct. af kommunernes udgifter til løntilskud til fleksjob efter § 72 og udgifter til tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende efter § 74 g. Fra den 1. januar 2002 refunderer staten 35 pct. af kommunernes udgifter til ledighedsydelse og 50 pct. af kommunernes udgifter til ledighedsydelse i forbindelse med ferie efter § 74 e.

Ad nr. 7

Med ændringsforslaget præciseres det, at den ændrede refusion i forbindelse med udgifter til virksomhedsrettet revalidering finder anvendelse på beslutninger om iværksættelse af virksomhedsrevalidering, som træffes den 1. juli 2001 eller senere.

Det præciseres endvidere, at fleksjob, som er etableret før den 1. juli 2001, omfattes af ændringen af refusionssatsen for udgifter til løntilskud til fleksjob med virkning fra den 1. januar 2006.

Ændringen er af teknisk karakter.

Ad nr. 9

Efter § 8, stk. 2, fastsætter socialministeren ikrafttrædelsen af bortfaldet af muligheden for at yde tilskud med 1/3 af lønnen. Med ændringsforslaget præciseres det, at fleksjob, der er etableret med et tilskud på 1/3 af lønnen før ikrafttrædelsen af bortfaldet af 1/3-tilskuddet, bevarer dette tilskud indtil fleksjobbet ophører eller en fornyet vurdering af arbejdsevnen medfører en anden fastsættelse af graden af den nedsatte arbejdsevne.

Ad nr. 10

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslaget til L 137 om at gøre indbetaling af ATP-bidrag obligatorisk for alle kommende førtidspensionister.

Jørn Pedersen (S) Inger Bierbaum (S) Karen J. Klint (S) Grete Schødt (S) Jytte Andersen (S)
Villy Søvnald (SF) fmd. Yvonne Herløv Andersen (CD) Anders Samuelson (RV)
Jette Gottlieb (EL) Erik Larsen (V) Else Winther Andersen (V) Tove Fergo (V)
Eva Kjer Hansen (V) Pia Christmas-Møller (KF) Knud Erik Kirkegaard (KF)
Aase D. Madsen (DF) Tove Videbæk (KRF) nfmd.

Demokratisk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	17 **	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	6

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 136**

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 5/1-01 fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede
2	Høringssvar fra LO
3	Henvendelse af 12/1-01 fra Ældre Sagen
4	Henvisning til høringssvar på L 137 (førtidspensionsreformen)
5	Henvendelse af 18/1-01 fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede
6	Høringssvar til lovforslaget
7	Socialministerens kommentarer til høringssvarene
8	Henvendelse af 29/1-01 fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede
9	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
10	Notat fra socialministeren med høringssvar fra Kontaktudvalget til det frivillige sociale arbejde
11	Henvendelse af 13/2-01 fra Diabetesforeningen
12	Henvendelse af 26/2-01 fra Carsten Andersen, Grenaa
13	Henvendelse af 26/2-01 fra PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede
14	Ændringsforslag fra socialministeren
15	1. udkast til betænkning